

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем»

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Управление финансовыми рисками / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2005. – 600 с.
2. Підсумки діяльності страхових компаній за 2012-2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/stat>.
3. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80/page>.
4. Правила добровільного страхування фінансових ризиків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pzu.com.ua/about/docs/pravyla%20strakhuvannya.html>.

УДК 338.46

ШЛЯХИ ЕВОЛЮЦІЇ В УКРАЇНІ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ

П. М. Рендович

Г. М. Кулина

Тернопільський національний економічний університет

e-mail: prend@rambler.ru

Участь України у системі світових господарських зв'язків зумовлює необхідність розвитку усіх компонентів страхового ринку. Пріоритетну роль серед них відводимо ринку страхування життя. Це дозволить державі, з одного боку, виконувати й надалі поставлені перед нею соціальні завдання, а з іншого, – активізує діяльність супутніх з ним галузей. Для громадян страхування життя є ефективним інструментом їх страхового захисту і джерелом майбутніх матеріальних благ. Тому формування в Україні високоорганізованого й ефективно функціонуючого ринку страхування життя з належною інфраструктурою, що відповідає обраному європейському вектору розвитку, є актуальним та важливим завданням сьогодення.

Вагомий внесок у дослідження теоретико-методологічних засад функціонування ринку страхування життя внесли такі вітчизняні і зарубіжні науковці як: Т. Артюх, Н. Внукова, О. Кашкарьова, Г. Кулина, Н. Налукова, Д. Hofmann, Р. Пукала та ін. Віддаючи належне існуючим напрацюванням та не применшуючи їх вагомості, слід акцентувати увагу на пошуку можливих шляхів еволюції в Україні ринку страхування життя з метою подолання проблемних аспектів його функціонування та приведення у відповідність європейському вектору розвитку.

Поява страхування життя обумовлена розвитком страхування та необхідністю більш системного соціального захисту громадян. За своєю суттю воно втілює в собі цивільно-правові відносини між страховиками і страхувальниками, у результаті яких відбувається захист майнових інтересів застрахованих осіб, пов'язаних із забезпеченням їх життя і здоров'я, а також накопичення для них певного капіталу у формі страхової суми та

інвестиційного доходу. На відміну від класичного ризикового страхування, страхування життя “не забезпечує відшкодування матеріальних збитків, а дає змогу гарантовано одержати застрахованим громадянам або їх сім’ям грошову допомогу” [1, с. 10]. На нашу думку, страхування життя дозволяє громадянам вирішувати цілий комплекс соціально-економічних проблем у контексті: фінансового захисту сім’ї у разі втрати годувальника та доходу померлого члена сім’ї чи у разі тимчасової/постійної втрати працездатності; додаткового пенсійного забезпечення; акумулювання коштів з метою матеріальної підтримки дітей при досягненні ними повноліття; страхового захисту приватного бізнесу, спадщини тощо; збільшення особистих доходів за рахунок надання пільг з оподаткування премій і виплат зі страхування життя.

В світі ситуація щодо страхування життя також є неоднозначною. Зокрема, в індустріально розвинених країнах відбувається сповільнення темпів зростання його обсягу. І лише в країнах, що розвиваються, тенденція протилежна. Найбільшими страховими компаніями зі страхування життя 2016 року у світі були Аха, Zurich Insurance Group. Як результат відмітимо, що як регіональні, так і світовий ринки страхування життя активно розвиваються. Цьому сприяє зростання чисельності старіючого населення, природні катаклізми і техногенні катастрофи, наслідками яких є значні людські та матеріальні втрати. Домінуючі позиції на ринку займають Велика Британія, США і Японія, що обумовлено національними особливостями зазначених країн, менталітетом і страховою культурою населення [2, с. 102]. Україна також є активним учасником глобалізаційних та євроінтеграційних процесів. Це вимагає уніфікації основ функціонування ринку страхування життя із європейськими нормами і директивами. У цьому контексті необхідно:

1) по-перше, запровадження ефективного державного регулювання ринку страхування життя за стандартами ЄС з метою захисту інтересів споживачів страхових послуг та відновлення довіри до страховиків. Він має враховувати: а) критерії оцінювання ефективності державного регулювання: забезпечення високої якості страхових послуг; спрощення процедур врегулювання спорів; забезпечення добросовісної конкуренції серед страховиків; підвищення вимог до платоспроможності страхових компаній; б) індикатори оцінювання ефективності: відношення кількості скарг споживачів страхових послуг до кількості заходів регуляторного впливу, приріст індексу задоволеності споживачів страхових послуг; частку регульованих консенсусним способом справ шляхом досудового врегулювання спорів споживачів страхових послуг; відповідність власних коштів необхідному платоспроможному капіталу страховиків; в) комплекс заходів щодо відповідності стандартам ЄС [3, с. 55];

2) підвищення якості страхових продуктів зі страхування життя та кваліфікації страховиків у зазначеній сфері страхування, особливо медичних андеррайтерів. Активне запровадження послуг з мікрострахування життя;

3) покращення механізму управління ризиками через максимальну автоматизацію страхування життя, що дасть можливість страховикам швидко

обробляти великі масиви медичних баз даних (автоматичний андерайтинг);

4) розвиток страхового посередництва в частині сприяння діяльності страхових брокерів зі страхування життя.

5) створення системи гарантування виплат за страховими угодами, що сприятиме реалізації європейського вектору розвитку ринку страхування життя, модернізації страхових програм і системи державного регулювання у вказаній сфері.

Список використаних джерел:

1. Артюх Т. М. Страхування життя в умовах сучасного страхового ринку України / Т. М. Артюх // Фінанси, облік і аудит. – 2011. – № 18. – С. 9–15.

2. Налукова Н. І. Конкуренція як запорука успішного розвитку страхового ринку / Н. І. Налукова // Світ фінансів. – 2016. – № 3 (48). – С. 102–112.

3. Реформування ринків фінансових послуг в умовах інтеграції до європейського фінансового простору : монографія / наук. ред. канд. екон. наук Р. Пукала і докт. екон. наук, проф. Н. М. Внукова. – Харків : ТО Ексклюзив, 2016. – 166 с.

УДК: 336.13.051

ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ

О. М. Ромашко, Д. В. Король

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: les.rom@ukr.net, korol.diana99@gmail.com*

Ефективна система управління фінансовими ресурсами держави включає моніторинг сукупного фінансового потенціалу країни, який є однією із базових характеристик національної економіки.

Функціонування сукупного фінансового потенціалу країни як системи охоплює та пронизує всю національну фінансово-економічну систему та певним чином організовує відносини та зв'язки між усіма його елементами, починаючи від домогосподарств і закінчуючи державою.

В економічній літературі категорія «фінансовий потенціал» характеризується багатоаспектністю. В. Боронос та І. Карпенко вважають за доцільне розглядати економічну сутність даного терміну як сукупності чотирьох аспектів [1]:

1. Як здатність країни виробляти ресурсну базу для забезпечення виробничо-економічної діяльності, виконання соціальних завдань і забезпечення стійкого розвитку країни.

2. Як сукупність наявних на території фінансових та грошових ресурсів, необхідних для підтримки стійкості економічної діяльності країни.

3. Як результат економічних відносин країни.

4. Як резерв, можливий до використання для захисту розвитку країни від впливу факторів ризику та невизначеності.